

3:e söndagen i fastan

Predikan 2026-03-08

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

Dagens ämne: Kampen mot de onda makterna

Epistel: Ef. 5:1–9. Evangelium: Luk. 11:14–28

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för att du har all makt i himlen och på jorden. Tack att du har övervunnit djävulen och besegrat hans rike. Ge oss genom din helige Ande nåd att tro detta och genom tron vinna seger i alla frestelser. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext 3:e årg.: Luk. 4:31–37

31 Jesus kom ner till Kapernaum, en stad i Galileen, och undervisade folket på sabbaten. 32 De var överväldigade av hans undervisning, eftersom hans ord hade makt. 33 I synagogan fanns en man med en oren ande, och han skrek högt: 34 ”Sluta! Vad har vi med dig att göra, Jesus från Nasaret? Har du kommit för att fördärva oss? Jag vet vem du är: Guds Helige!” 35 Då talade Jesus strängt till anden: ”Tig! Far ut ur honom!” Anden kastade omkull mannen mitt ibland dem och for ut ur honom utan att skada honom. 36 Alla greps av bävan och sade till varandra: ”Vad är det med hans ord? Med makt och myndighet befäller han de orena andarna och de far ut.” 37 Och ryktet om honom gick ut överallt i området.

Denna söndag har gett oss ämnet ”Kampen mot de onda makterna”. Både dagens evangelium och vår predikotext handlar om hur Jesus driver ut onda andar. Den rätta bibliska bakgrunden är inte att just dessa personer var särskilt onda, mer än andra. De flesta tänker att människan egentligen är god innerst inne. Om det blir tal om onda andar och demoner måste det vara något extra ordinärt och konstigt. Upplysta nutidsmänniskor avvisar ofta allt övernaturligt. Ändå ökar intresset för det ockulta i vår tid. Många söker kontakt med de avlidnas andar. Andra går med i mystiska sekter där djävulsdyrkan förekommer. Detta är givetvis också en del av det onda i världen. Men Bibelns undervisning om djävulen är helt annorlunda och djupare och stämmer inte alls överens med världens tankar. Bibeln lär att djävulens makt är mycket starkare och mer omfattande än vad världens människor tänker, d.v.s. om de nu alls tror att det finns en ond makt. Djävulen har ett osynligt rike som han behärskar utan att synas. De som är medborgare i hans rike vet inte om det och förstår inte att hans rike också finns bland hedervärda, ärliga och ansedda människor som försöker att verka för det goda. Så är hans ondska av en helt annan dignitet än vad vi kan tänka och förstå.

Omedelbart innan evangelietexten talar Jesus om alla människor och säger: ”Ni som är onda” (Luk. 11 : 13) Och precis efter evangeliet säger han: ”*Detta släktet är ett ont släkte*” (Luk. 11 : 29) Jesus ger oss alltså en hård, och dömande förkunnelse av lagen. Den är riktad mot alla syndare. Vid ett annat tillfälle sade Jesus: *Ni har djävulen till far och vill följa er fars begär. Han har varit en mördare från början och har aldrig stått på sanningens sida, för det finns ingen sanning i honom. När han talar lögn talar han utifrån sig själv, för han är en lögnare och lögnens fader.* (Joh. 8 : 44). Så lär Jesus klart och tydligt om vem djävulen är. Den som tror på Jesus måste då också förstå allvaret i förkunnelsen om djävulen och hans mäktiga rike.

Vår text inleds med att Jesus kommer till Kapernaum i Galileen. Detta är hans hembygd. Där undervisar han i synagogan på sabbaten, som han brukar göra. Vi möter här Jesus som en lärare som undervisar i Guds ord med gudomlig auktoritet. Skillnaden mellan Jesus och

fariséerna var att han undervisade med makt och myndighet. Folket blev ”*överväldigade av hans undervisning, eftersom hans ord hade makt*” (v 32), står det i vår text. Jesus gjorde anspråk på att komma med sanningen exakt så som det står i den heliga Skrift, medan fariséerna ständigt hänvisade till de äldstes stadgar och många andra bestämmelser som de under århundradenas lopp hade samlat. Med alla dessa stadgar fördunklade de Guds eget ord. Så blev de upptagna av ändlösa diskussioner om mat och dryck, om vad man fick göra och inte göra på sabbaten, om hur man måste tvätta händerna före måltiden och ha andra sköljningar m.m. Det var en ändlös diskussion fram och tillbaka, och man var också djupt oense med andra religiösa grupper, t.ex saducéerna som inte trodde på änglarna och uppståndelsen. Men så enades man i fråga om Jesus, som alla dessa skriftlärde gemensamt förkastade.

Men Jesus kom med en undervisning där Guds ord stod i centrum på ett helt annat sätt. Han sade: ”*Himmel och jord ska förgå, men mina ord ska aldrig förgå*” (Matt. 24:35). Därmed visar Jesus att Guds ord är hans eget ord. Han är HERREN, som talar med gudomlig auktoritet. När han talade till folket var det med denna självklara auktoritet. ”*Hans ord hade makt*” (v 32). Denna makt visar han också genom sina under. Han förvandlade vatten till vin. Han gick på vattnet. Han gjorde under med några få bröd och fiskar så att det räckte till flera tusen människor. Lama började gå, stumma började tala, blinda fick sin syn och onda andar blev utdrivna.

Kristendomen börjar med detta att Jesus har kommit för att uppfylla Guds löfte om Messias, Frälsaren. Genom sina tecken och under bekräftade han det som var förutsagt om honom. Löftet hade redan getts till Adam och Eva efter syndafallet. När djävulen i gestalt av en orm lockade människorna till synd talade Gud bestraffande ord till honom. Det står: ”*Jag ska sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din avkomma och hennes avkomma. Han ska krossa ditt huvud och du ska hugga honom i hälen*” (1 Mos. 3:15). Gud sade alltså att det skulle komma en som kallades ”*kvinnans avkomma*” (ordagrant: säd) som skulle trampa sönder och krossa ”*ormens huvud*” (1 Mos. 3:15). I klartext betydde detta att en man i framtiden skulle födas av en kvinna och att denne man skulle besegra djävulen. Men det skulle ske genom att han samtidigt fick ett dödligt bitt i sin häl. Ormens gift skulle döda honom. Detta var en bild av hur Messias skulle lida och dö. Men just genom detta skulle han vinna seger över djävulen.

Djävulen och hans makt kan bara förstås på rätt sätt om man ser honom som fursten över alla onda andemakter. Han är en osynlig, ond ande, som har en oerhörd makt i hela världen. Aposteln Paulus skriver: ”*Gud har gjort er levande, ni som var döda genom era överträdelser och synder. Tidigare levde ni i dem på den här världens sätt och följde härskaren över luftens välde, den ande som nu är verksam i olydnadens barn. Bland dem var vi alla en gång, när vi följde våra köttsliga begär och gjorde vad köttet och tankarna ville. Av naturen var vi vredens barn, precis som de andra*” (Ef. 2:1–3).

Djävulens makt ligger framför allt i detta att han har ett osynligt rike, där alla människor är fångade genom synden och otron. ”*Hela världen är i den ondes våld*” skriver Johannes (1 Joh. 5:19). Men när Jesu kom till jorden säger han: ”*Nu går en dom över denna värld. Nu ska denna världens furste kastas ut. Och när jag blivit upphöjd från jorden, ska jag dra alla till mig*” (Joh. 12:31f). Under hela Jesu verksamhet ser vi hur han gång på gång gör under, botar sjuka, driver ut onda andar, och med ord och gärning bestraffar djävulen och driver bort honom. Men det egentliga utkastandet och besegradet av djävulen en gång för alla sker på Golgata när han spikas upp på korset och blir en förbannelse för vår skull. Där på korset får han, den oskyldige och rättfärdige, lida straffet för hela mänsklighetens synd. Detta kallas på teologiskt språk för ”*satisfactio vicaria*”, vilket betyder att Jesus i vårt ställe har gjort allt för oss. [Han är vår vikarie, ställföreträdare inför Gud.] Våra synder är så svåra att vi aldrig någonsin kan betala för dem. Men Jesus har genom sitt liv och sin död betalat alla våra skulder och lidit straffet

för alla våra överträdelser. Gud måste straffa synden, vilket han av evighet har bestämt. Därför kom hela mänskligheten under Guds vrede och Guds straff. Men i sin kärlek sände Gud sin Son till världen för att utföra försoningen. Så friköpte Kristus oss på korset från syndens och dödens straff genom att han själv tog på sig detta straff. Men när denna gärning var fullbordad kunde döden inte längre behålla honom. Han uppstod på tredje dagen som ett bevis på att djävulen nu var fullständigt besegrad och tillintetgjord.

Därför säger Jesus själv: *”Så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att var och en som tror på honom inte ska gå förlorad utan ha evigt liv”* (Joh. 3:16). När Jesus i vår text driver ut Satan ropar denne: *”Sluta! Vad har vi med dig att göra, Jesus från Nasaret? Har du kommit för att fördärva oss? Jag vet vem du är: Guds Helige!”* (v 34). Men Jesus diskuterar inte med djävulen utan säger bara ett enda ord: *”Tig!”* Och så drev han ut honom. På samma sätt gör han också idag. När Jesus kommer till oss med evangeliets ord betyder det att han genom detta enda ord befäller djävulen att lämna oss. När en människa kommer till tro blir djävulens makt över den människan bruten. Det sker i dopet när en människa blir döpt i Faderns, Sonens och den Helige Andes namn. Det sker sedan under hela det kristna livet när vi lyssnar på Guds ord och brukar sakramenten i tro. När vi i bikten hör avlösningens ord är det Gud som talar och tillsäger oss syndernas förlåtelse. När vi i nattvarden äter och dricker Kristi kropp och blod sker det till syndernas förlåtelse.

För varje kristen gäller att djävulens makt är bruten och att han eller hon har övergått från döden till livet, från otro till tro. Men så länge vi lever har vi kvar vår gamla människa. Djävulen fortsätter därför att hela tiden locka oss till synd och avfall. I evangelietexten läser vi om hur djävulen på nytt kan komma tillbaka till en kristen så att han eller hon avfaller. Jesus säger där: *”När en oren ande har farit ut ur en människa, går den genom ökenstråk och söker efter en viloplats men finner ingen. Då säger den: Jag vänder tillbaka till mitt hus som jag lämnade. När den kommer och finner det städat och snyggt, går den och hämtar sju andra andar som är ännu värre, och de går in och bosätter sig där. För den människan blir slutet värre än början”* (Luk. 11:24–26).

För att detta inte ska ske har vi fått Guds ord och sakrament. Gud bevarar oss i tron genom dessa dyrbara medel. Han vill att vi flitigt ska använda dem. Vi ska gå i kyrkan och lyssna till Guds ord och ta emot avlösningen och den heliga nattvarden. Vi ska dagligen leva i vårt dop och bruka Guds ord flitigt genom att läsa det enskilt och tillsammans i familjen och med våra medkristna. Vi ska kämpa trons goda kamp och säga nej till djävulen när han lockar oss till synd. Och vi ska använda bönen flitigt. Genom dess medel bevarar oss Gud så som han har lovat. Han säger: *”Se, jag är med er alla dagar intill tidens ände”* (Matt. 28:20).

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.